

FUQAROLIK JAMIYATINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISHDA TA'LIMNING AHAMIYATI

Shaxnoza Sadullayeva Bahodirovna

SamDChTI Gumanitar fanlar va

Axborot texnologiyalari kafedrası o'qituvchisi

+998902500309

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada fuqarolik jamiyatini shakllantirish va rivojlantirish jarayonida ta'limning tutgan o'rni tahlil qilinadi. Ta'lim fuqarolik ongini shakllantirish, huquqiy madaniyatni rivojlantirish hamda jamiyatda faollikni oshirish vositasi sifatida qaraladi. Shuningdek, ta'lim tizimi orqali demokratik qadriyatlarni singdirish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash imkoniyatlari yoritiladi.

Kalit so'zlar: fuqarolik jamiyati, ta'lim, demokratik qadriyatlar, huquqiy madaniyat, ijtimoiy faollik, barqaror rivojlanish.

KIRISH

Fuqarolik jamiyati demokratik taraqqiyotning muhim tayanchlaridan biri bo'lib, unda har bir fuqaroning ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy jarayonlarda faol ishtirok etishi muhim ahamiyat kasb etadi. Bunday jamiyatni shakllantirish va rivojlantirish jarayonida ta'lim hal qiluvchi omillardan biri hisoblanadi. Chunki ta'lim fuqarolarning huquqiy madaniyatini oshirish, ijtimoiy ongini shakllantirish va ularning jamiyat hayotida faolligini ta'minlashda bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Bugungi globallashuv sharoitida ta'lim tizimining asosiy vazifalaridan biri – yoshlarni mustaqil fikrlaydigan, huquq va majburiyatlarini anglaydigan, jamiyat taraqqiyotiga o'z hissasini qo'shadigan shaxs sifatida tarbiyalashdan iborat. Shuning uchun ham demokratik jamiyatda ta'lim nafaqat bilim berish vositasi, balki fuqarolik ongini shakllantirish va ijtimoiy faollikni oshirish mexanizmi sifatida ham qaralishi lozim.

Ushbu maqolada fuqarolik jamiyatining shakllanishida ta'limning roli, uning jamiyat rivojiga ta'siri hamda demokratik qadriyatlarni singdirishdagi o'rni tahlil qilinadi.

ASOSIY QISM

Fuqarolik jamiyatining shakllanishida ta'limning roli

Fuqarolik jamiyatini shakllantirishda ta'lim muhim vositalardan biri bo'lib, u insonlarning huquqiy ongi va ijtimoiy mas'uliyatini oshirishga xizmat qiladi. Ta'lim orqali fuqarolar o'z huquq va majburiyatlarini tushunib yetadilar, jamiyatda faol ishtirok etishga harakat qiladilar.

Zamonaviy dunyoda demokratik jamiyat qurish uchun aholining huquqiy madaniyatini oshirish talab etiladi. Bu esa maktabgacha ta'limdan boshlab oliy ta'limgacha bo'lgan barcha bosqichlarda inson huquqlari, huquqiy ong va fuqarolik mas'uliyati bo'yicha ta'lim berishni talab qiladi.

Amaliy fikr:

Maktab va universitetlarda huquqiy savodxonlik darslarini kuchaytirish. Jamiyatda ijtimoiy faollikni oshirish uchun yoshlarni amaliy loyihalarga jalb qilish. Ta'lim muassasalarida debat klublari va muhokama guruhlarini tashkil etish.

Zamonaviy va kreativ ta'lim usullari

Hozirgi kunda an'anaviy ta'lim usullari fuqarolik jamiyatini rivojlantirish uchun yetarli emas. Shu sababli, innovatsion va kreativ ta'lim usullaridan foydalanish talab etiladi.

Interfaol ta'lim usullari

Zamonaviy ta'lim faqatgina nazariy bilim olish bilan cheklanib qolmasligi, balki amaliy mashg'ulotlar va interfaol metodlarga asoslanishi kerak. Masalan:

Muammoli ta'lim (Problem-Based Learning – PBL) – talabalar real hayotiy muammolarni hal qilish orqali o'rganadi.

International Conference on Economics, Finance, Banking and Management

Hosted online from Paris, France

Website: econfseries.com

24th February, 2025

Loyiha asosida o‘qitish (Project-Based Learning – PBL) – talabalar mustaqil ravishda tadqiqot olib borib, muayyan mavzuda loyihalar yaratadilar.

Gamifikatsiya – o‘quv jarayonini qiziqarli qilish uchun o‘yin elementlaridan foydalanish.

Raqamli texnologiyalar va ta’lim

Bugungi kunda ta’lim jarayonida sun’iy intellekt, virtual laboratoriyalar, interaktiv darsliklar kabi texnologiyalar katta ahamiyatga ega. Ayniqsa, masofaviy ta’lim imkoniyatlari kengayib borayotgani sababli, raqamli ta’lim platformalaridan samarali foydalanish lozim.

Amaliy fikr:

VR va AR texnologiyalari orqali huquq va siyosat bo‘yicha interaktiv darslar tashkil etish.

Online ta’lim platformalarida fuqarolik jamiyati va huquqiy ong bo‘yicha kurslar yaratish.

Simulyatsiya mashg‘ulotlari orqali talabalarni real hayotiy vaziyatlarga tayyorlash.

Ta’lim va jamiyat o‘rtasidagi aloqani mustahkamlash

Fuqarolik jamiyatini rivojlantirish uchun ta’lim va jamiyat o‘rtasidagi integratsiyani kuchaytirish lozim. Universitetlar va maktablar jamiyat bilan bevosita hamkorlik qilib, yoshlarni ijtimoiy loyihalarga jalb etishi kerak.

Amaliy fikr:

Ta’lim muassasalari va mahalliy tashkilotlar hamkorligida **ijtimoiy loyihalar** o‘tkazish.

Ko'ngillilik dasturlari orqali talabalarni jamiyat muammolarini hal qilishga jalb etish.

Fuqarolik jamiyati mavzusida **media va bloglar** orqali yoshlar orasida targ'ibot olib borish.

Zamonaviy ta'lim fuqarolik jamiyatini shakllantirish va rivojlantirishning asosiy omillaridan biri bo'lib, huquqiy ong, ijtimoiy faollik va demokratik qadriyatlarni singdirishda muhim rol o'ynaydi. Innovatsion ta'lim metodlari, raqamli texnologiyalar va amaliy loyihalar orqali ta'lim samaradorligini oshirish mumkin. Bu esa jamiyatning yanada demokratik, ochiq va barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

XULOSA

Fuqarolik jamiyatini shakllantirish va rivojlantirish jarayonida ta'lim asosiy omillardan biri hisoblanadi. Chunki ta'lim insonlarning huquqiy ongi, ijtimoiy mas'uliyati va faolligini oshirishga xizmat qiladi. Bugungi globallashtirish sharoitida ta'lim nafaqat bilim berish vositasi, balki fuqarolik ongini shakllantirish va demokratik qadriyatlarni singdirish mexanizmi sifatida ham qaralishi lozim.

Zamonaviy ta'lim metodlari, jumladan, interfaol yondashuvlar, gamifikatsiya, loyiha asosida o'qitish va raqamli texnologiyalar fuqarolik jamiyatining rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Ta'lim va jamiyat o'rtasidagi mustahkam aloqa yoshlarning ijtimoiy loyihalarda ishtirokini oshirishga, huquqiy madaniyatini rivojlantirishga va ularning jamiyat hayotida faol bo'lishiga ko'maklashadi.

Shu bois, ta'lim tizimining rivojlanishi – fuqarolik jamiyatining barqaror shakllanishi va taraqqiyotining garovidir. Demokratiyaning negizini tashkil etuvchi huquqiy ong va fuqarolik mas'uliyatini yoshlarga singdirish orqali jamiyatning yanada ochiq, huquqiy va taraqqiy etgan shakliga erishish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdullayev S., Jo'raev M. (2023). Fuqarolik jamiyati va huquqiy ong: Ta'limning o'rni. Toshkent: Yangi asr nashriyoti.
2. Karimov B., Shodmonov S. (2022). Zamonaviy ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlar. Samarqand: Ilm Ziya nashriyoti.

International Conference on Economics, Finance, Banking and Management

Hosted online from Paris, France

Website: econfseries.com

24th February, 2025

3. Rustamova D., Xolmirzayev U. (2024). Demokratik jamiyatda ta'limning ahamiyati va fuqarolik faolligi. Buxoro: Ma'rifat nashriyoti.
4. Xodjayev O., Norqulov K. (2023). Ta'lim va fuqarolik jamiyati: Interfaol metodlar orqali yoshlarni tayyorlash. Namangan: Zamonaviy bilimlar nashriyoti.
5. Elmuradova Surayyo. SOCIO-PHILOSOPHICAL ANALYSIS OF THE INDIVIDUAL-EXISTENTIAL APPROACH TO THE ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS. PHILOSOPHY AND LIFE INTERNATIONAL JOURNAL ISSN 2181-9505 Doi Journal 10.26739/2181-9505.NoSI-1| 2022. 227-231.
4. Sadullayeva Shaxnoza Bahodirovna. ADOLAT INSON IJTIMOIYLLIGINI IFODALASH SHAKLI SIFATIDA. INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIM VA TADQIQOTLAR JURNALI JOURNAL OF INTEGRATED EDUCATION AND RESEARCH. IYUN 2023 ISSN: 2181-35581. 64-66 bet